

Anksiolitici i hipnotici

Maj, 2020

Anksioznost

- Stanje napetosti koje nastaje usled stvarne ili imaginarne opasnosti
- Anksioznost može da se manifestuje kao
  - Psihički simptomi – uznemirenost, nemogućnost koncentrisanja
  - Somatski simptomi - (autonomni sistem) tahikardija, znojenje, slabost, agitiranost, nemir, poremećaji spavanja

Lekovi koji se koriste u lečenju anksioznosti

1. Benzodiazepini (BDZ).
2. Blokatori β -receptora
3. Antidepresivi
4. Agonisti 5HT reseptora - Buspiron
5. Zolpidem

Indikacije za primenu - BZD

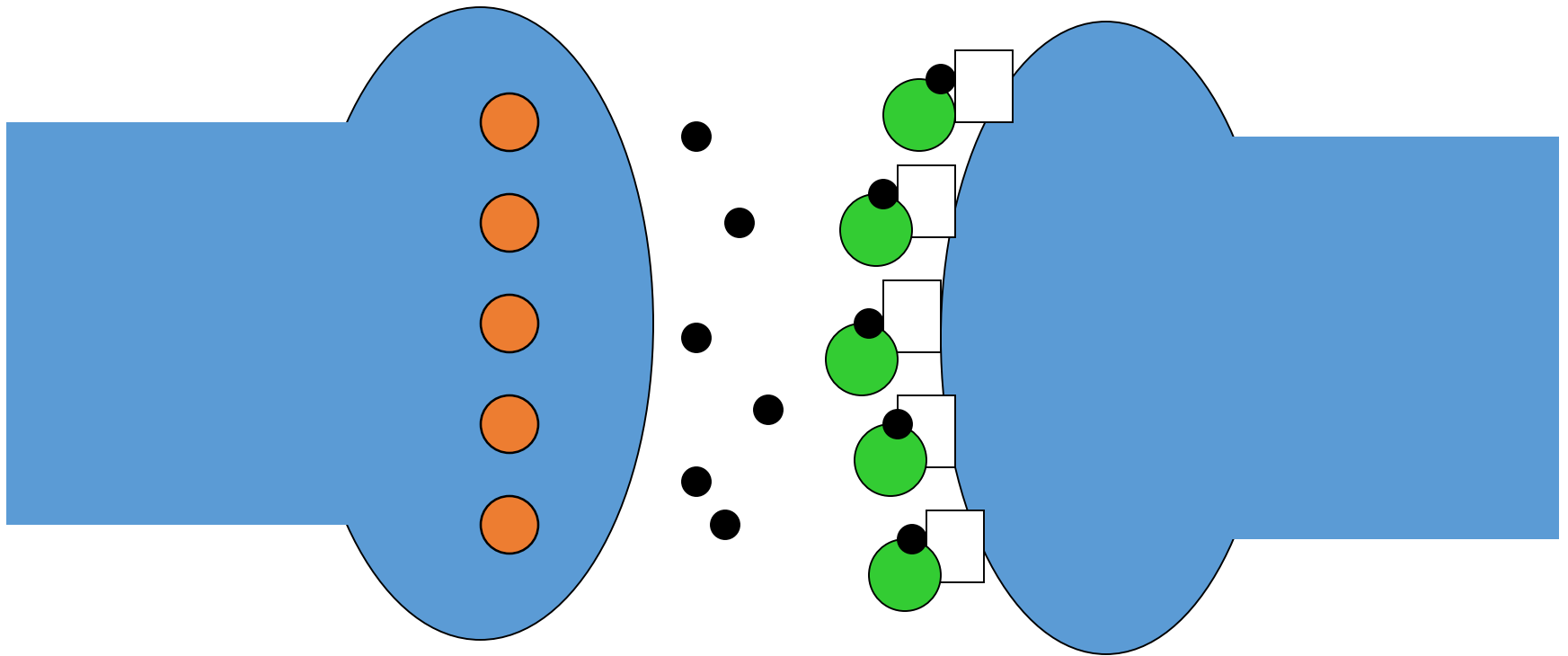
1. Hipnotici
2. Anksiolitici
3. Antikonvulzivi
4. Amnestičko delovanje
5. Miorelaksansi

BZD: Mehanizam aktivnosti

- Depresorni efekat u CNS
- Pojačavaju efekat GABA.
- GABA je neurotransmitter koji inhibiše aktivnost nervnog sistema

Agonist = Facilitate

- Benzodiazepines bind to a site near the GABA binding site thus facilitating the action of GABA

Farmakokinetika BZD

- Većina se metaboliše u jetri
- Svi prolaze kroz placentu i izlučuju se u mleku – mogu delovati na CNS odojčeta
- Mnogi imaju aktivne metabolite koji imaju duže poluvreme izlučivanja u odnosu na početni molekul
- Prototip ove grupe lekova je diazepam
- Postoje razlike među pojedinim predstavnicima u pogledu početka aktivnosti i eliminacije

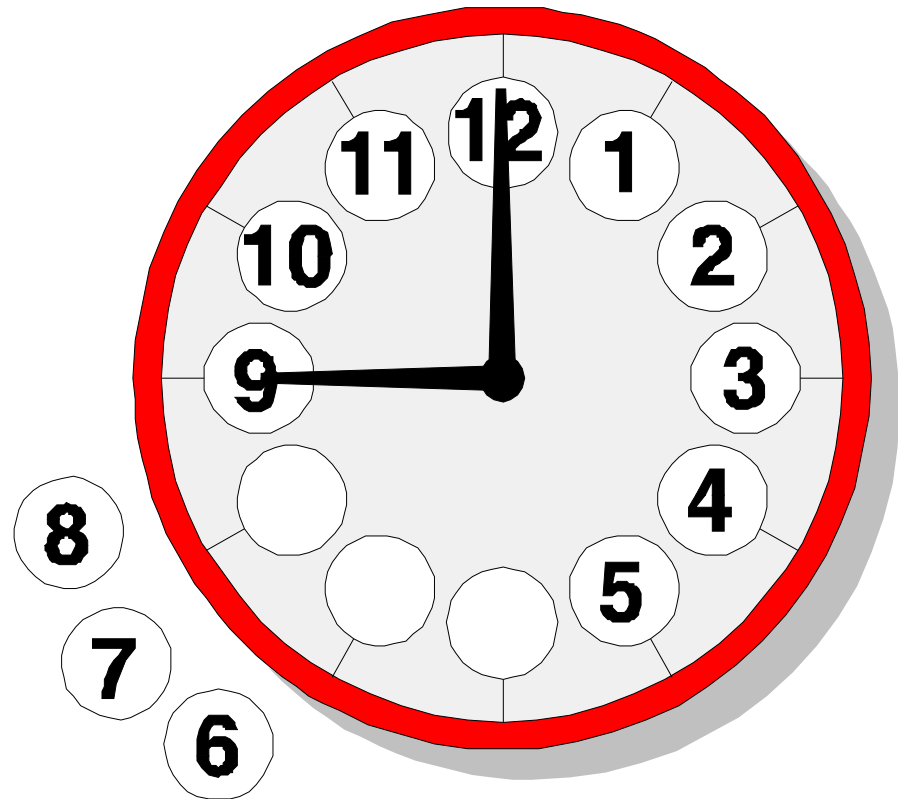
Klasifikacija

- Dužina delovanja / poluvreme eliminacije
  - kratkodelujući
  - srednje dugog dejstva
  - dugodelujući

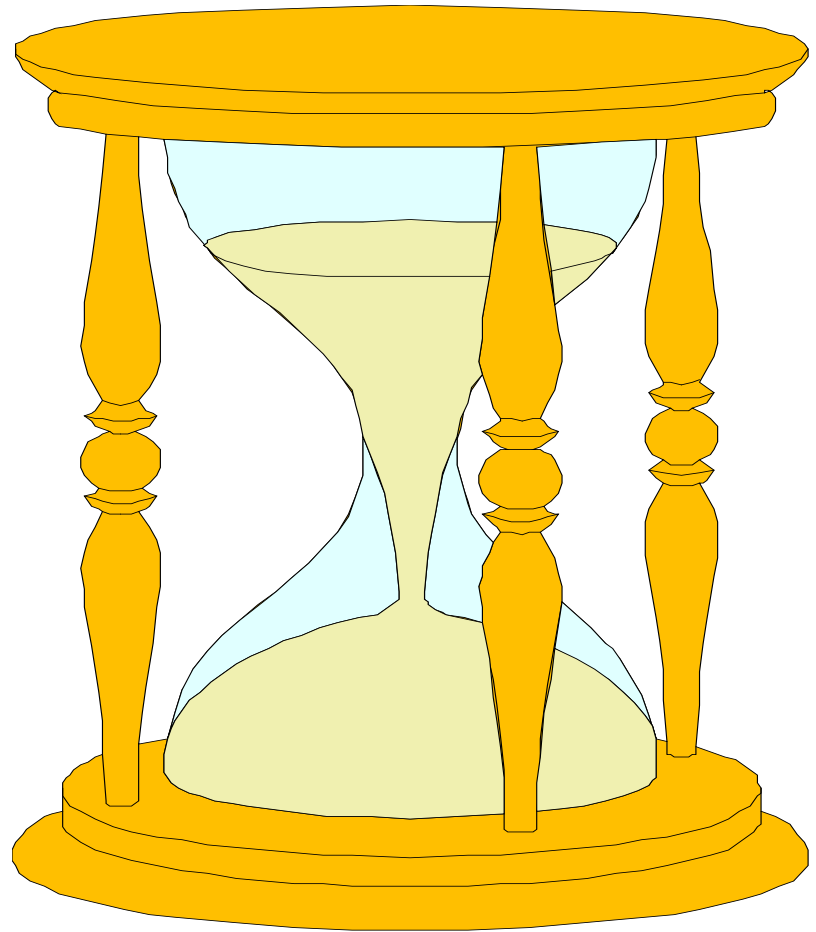
Kratkodelujući: 3 - 8 h

- Oksazepam
- Temazepam
- Triazolam
- Buspiron*

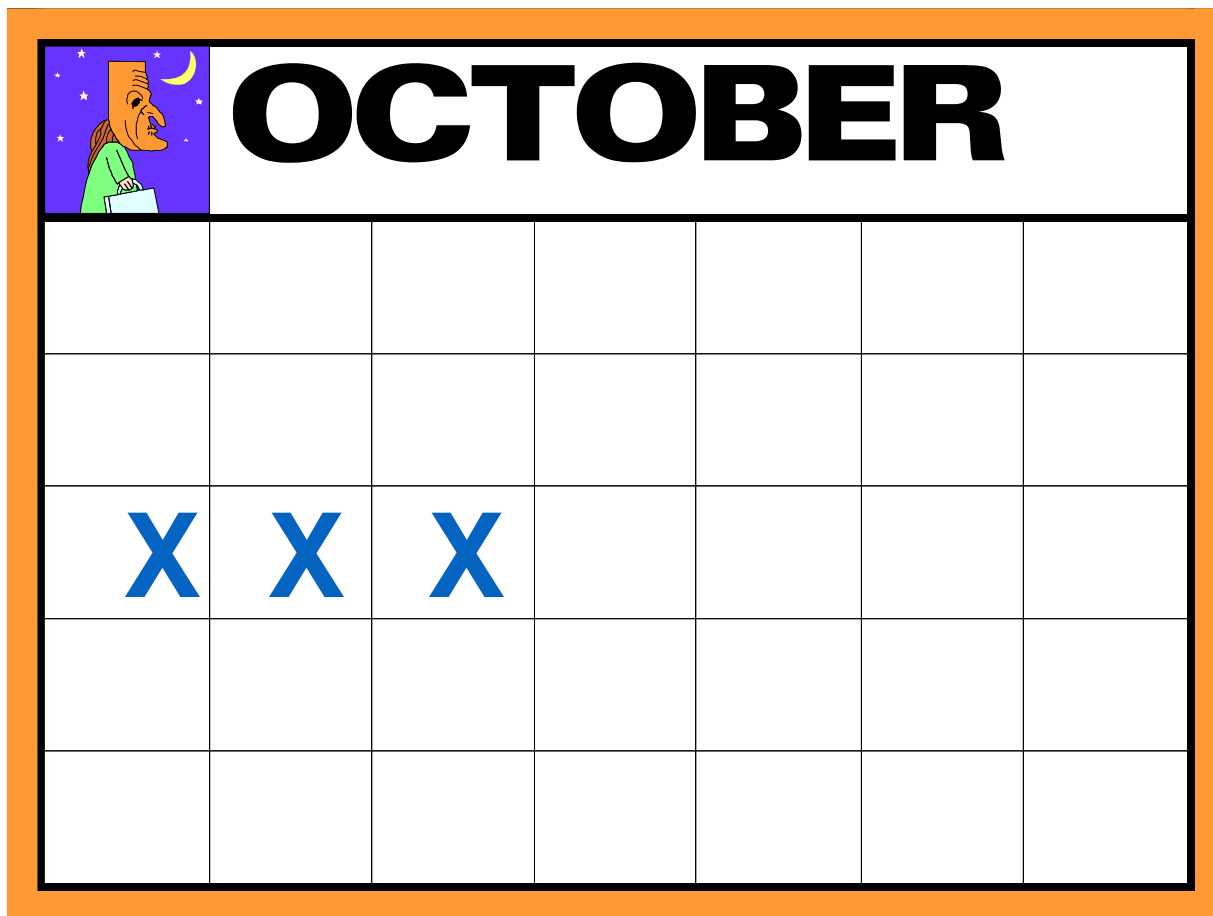

Srednje dugog dejstva: 10 - 20 h

- Alprazolam
- Bromazepam
- Klonazepam
- Flunitrazepam
- Lorazepam
- Nitrazepam

Dugodelujući 1- 3 dana: Diazepam

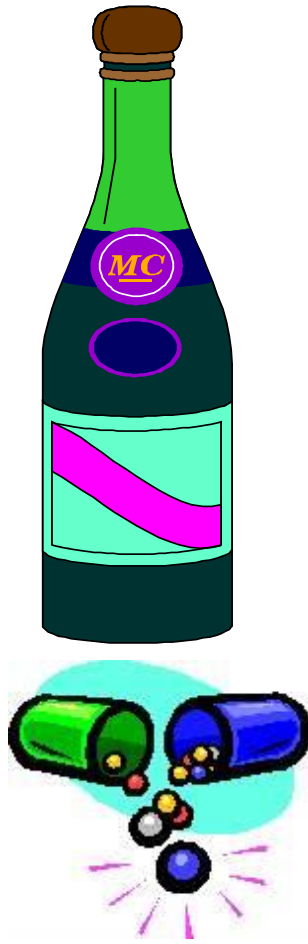
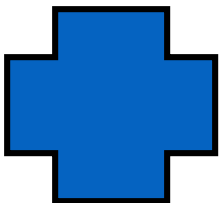

Indikacije	Lek
Anksiolitik	Diazepam, Alprazolam, Bromazepam, Lorazepam, Oksazepam, Buspirone*
Mišićni relaksans	Diazepam
Odvikavanje od alkohola	Diazepam, Oksazepam,
Panični poremećaj	Alprazolam, Klonazepam.
Antikonvulzivi	Klobazam, Klonazepam, Diazepam, Lorazepam
Hipnotik	Flunitrazepam, Nitrazepam Temazepam, Zolpidem

Dose Equivalents

Drug	Daily range mg	Equiv 5mg diazepam.	Duration ($\frac{1}{2}$ life)
alprazolam	1 – 4	0.5 - 1	Short/Intermediate
bromazepam	6 – 9	3 – 6	Short/Intermediate
clobazam	30 – 80	10	Intermediate
clonazepam	4 – 8	0.5	Intermediate
diazepam	5 – 20	5	Long
flunitrazepam	0.5 – 2	1 – 2	Intermediate
lorazepam	2 – 4	1	Short/Intermediate
nitrazepam	5 – 20	5 – 10	Intermediate
oxazepam	45 – 90	15 – 30	Short
temazepam	10 – 30	10 - 20	Short
triazolam	0.125 - 0.25	0.25	Short
bupirone*	15 – 30	-	Short
zopiclone*	3.75 - 7.5	-	Short

BZD interakcije

Kontraindikacije

- Miasthenia gravis.
- Oštećenja respiratornog sistema - npr sleep apnoea, HOBP

Ukoliko je moguće izbegavati upotrebu tokom

- trudnoće
- laktacija

Neželjeni efekti

- Psihička zavisnost razvija se kod 1 od 3 pacijenta
- Poremećaj motorne koordinacije – zabranjeno rukovanje mašinama i vozilima – trigonici
- Tolerancija i „rebound“ nesаница
- Alkohol i drugi depresori potenciraju neželjena dejstva

Neželjeni efekti

- 60 godina i stariji > skloniji pojavi konfuzije, oštećenju pamćenja, prekomernoj sedaciji, padovima usled poremećaja motorne koordinacije
- Kod starijih osoba, početi sa nižim dozama i postepeno povećavati – usporen je metabolizam – primenom standardnih doza dolazi do predoziranja

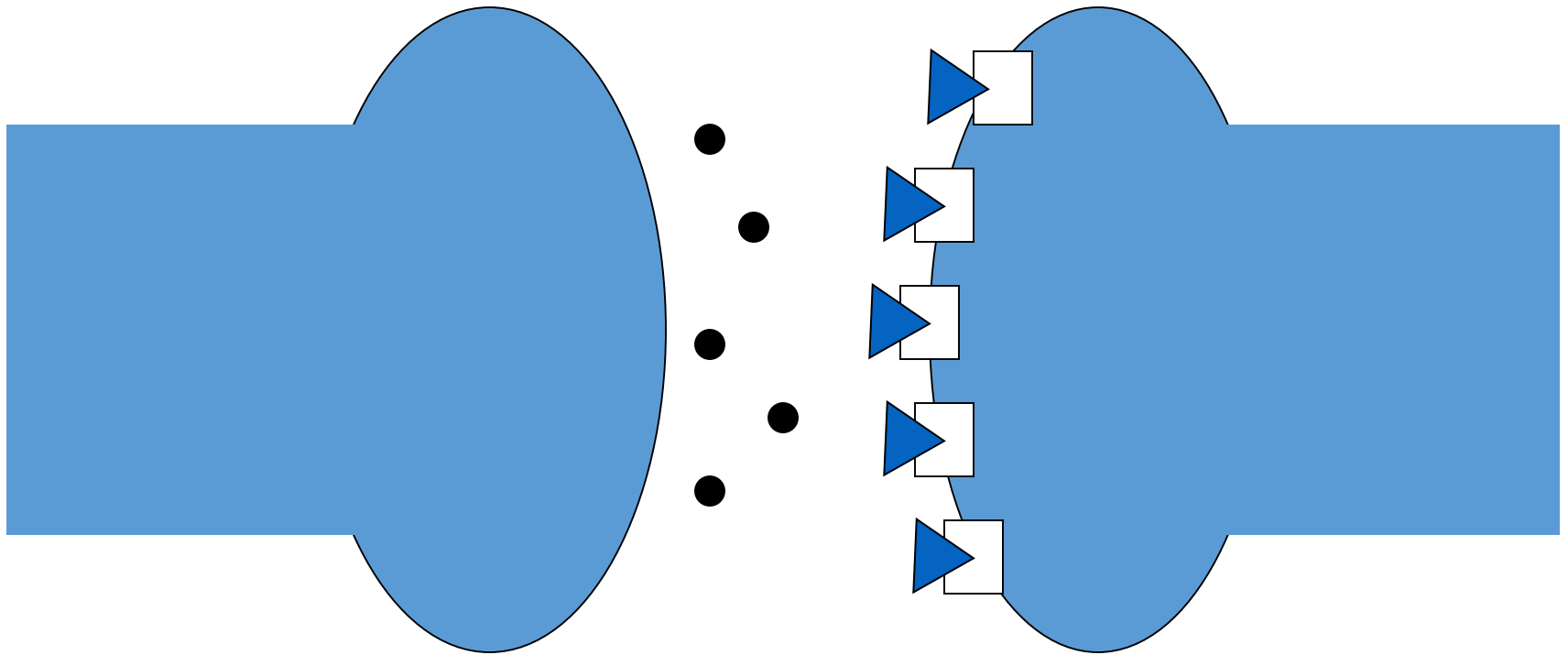
Prekid terapije BZD – apstinencijalni sindrom

- Simptomi kod prekida terapije: anksioznost, poremećaji spavanja, bol u ekstremitetima, mučnina
- BZD sa kraćim poluvremenom eliminacije često izazivaju intenzivnije znake apstinencijalnog sindroma u poređenju sa dugodelujućim BZD
- Pri prekidu terapije potrebno je postepeno smanjivati dozu – 10-20% nedeljno

Predoziranje Benzodijazepinima

- Bezbedni lekovi sem – problem ukoliko pacijent istovremeno uzima alkohol ili druge depresore CNS-a
- Simptomi predoziranja: hipotenzija, depresija disanja i koma
- Lečenje predoziranja – održavanje vitalnih funkcija + **Flumazenil - antidot**

Flumazenil je antagonist benzodijazepina
Antagonist = Blokator

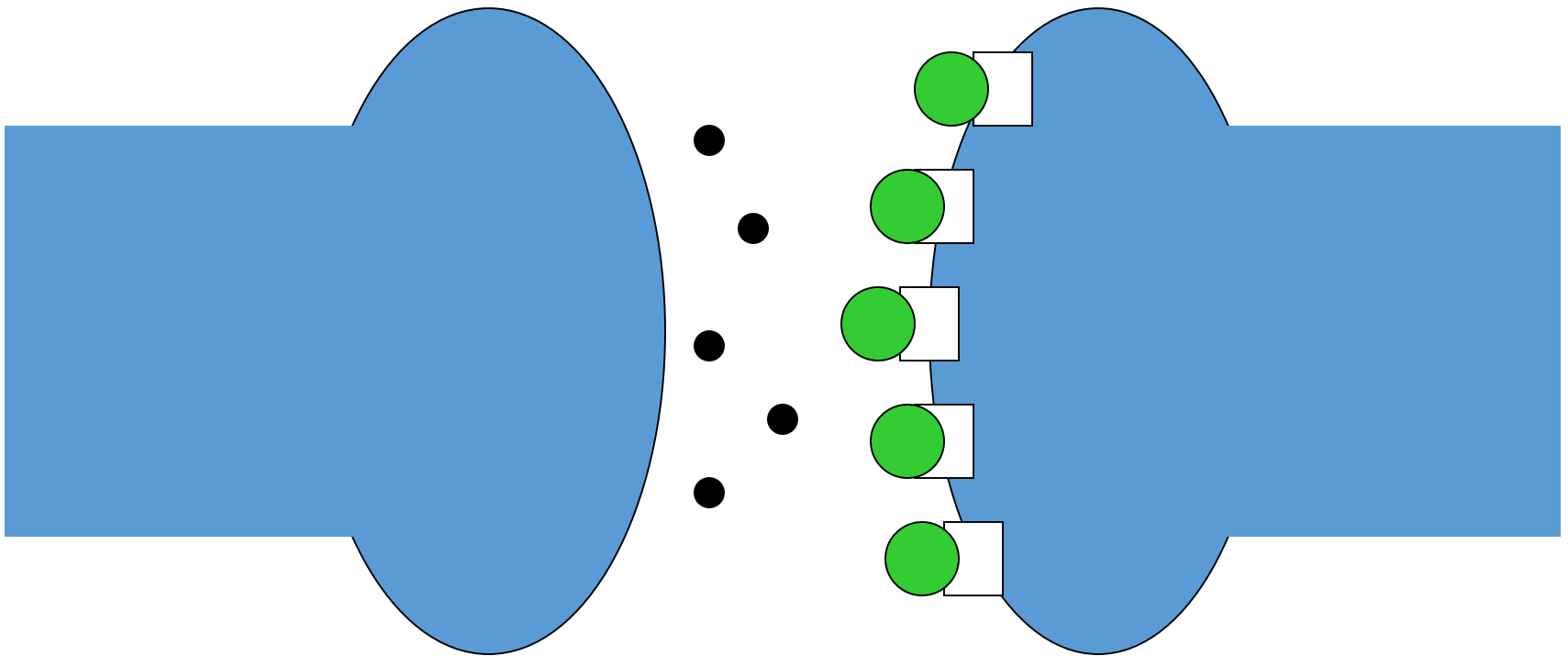

Flumazenil se vezuje za GABA receptor i istiskuju benzodijazepine

Ne-benzodijazepinski anksiolitici: Buspiron

- Drugačiji mehanizam aktivnosti BZD
- Nije depresor CNS-a
- Ne izaziva sedaciju, ne poseduje antikonvulzivno ili miorelaksantno dejstvo – **isključivo anksiolitički efekat.**
- Odloženi početak delovanja (1-2 nedelje)

Buspiron: Agonist = Mimetik

- Bupiron se vezuje za serotoninske receptore

Poređenje – BZD i buspiron

Benzodijazepini

- Brz početak delovanja
- Mogu uzrokovati sedaciju
- Mogu uticati na motoronu koordinaciju
- Aditivni efekat sa alkoholom
- Mogu uzrokovati zavisnost i apstinencijalni sindrom
- Farmakokinetika se menja sa starenjem
- Mogu uzrokovati padove kod starih

Buspiron

- Odložen početak delovanja
- Ne izaziva sedaciju
- Ne utiče na motornu koordinaciju
- Ne postoji aditivni efekat sa alkoholom
- Ne izaziva zavisnost
- Sa starenjem ne postoje promene u farmakokinetici
- Ne uzrokuje padove kod starih
- Skup

Ne-benzodijazepinski anksiolitici: Buspiron: Zolpidem

- Strukturno različiti, ali po efektu slični BDZ
- Minimalno izraženo miorelaksantno dejstvo i antikonvulzivni efekat
- Inaktivišu se metabolizmom u jetri
- Dozu je potrebno smanjiti kod pacijenata sa insuficijencijom jetre i kod starijih osoba
- Efekat se poništava primenom flumazenila

Beta - blokatori

- **Propranolol**
- blokira efekte simpatikusa na periferiji
- redukuje somatske simptome anksioznosti
- snižava KP i usporava srčani rad
- javni nastupi – social fobia

Hipnotici

- Hipnotici indukuju spavanje
- U nižim dozama hipnotici deluju kao anksolitici
- Temazepam (kratkodelujući BZD) indukuje san ali ne izaziva efekat „mamurluka“
- Hipnotike treba koristiti ograničen vremenski period - produžena upotreba izaziva toleranciju na lek